

An aerial photograph of a town, likely Vreeswijk, showing a river flowing through it. A prominent dike runs along the riverbank, separating the town from the water. The town features a mix of residential buildings, a church with a steeple, and green spaces. The sky is clear and blue.

**STERKE
LEKDIJK**

Jaarsveld - Vreeswijk

**Dijkversterking Jaarsveld - Vreeswijk
Nota Meekoppelkansen – 95% - 11 juli 2022**

***Een krachtige en herkenbare dijk
betekenisvol in stad en land***

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Colofon

Functie	Naam
Project	Dijkversterking Jaarsveld - Vreeswijk
Projectnummer	120512
Versie	3
Datum	8 juli 2022
Status	Concept
Kenmerk	DM 1823204
Auteur	Marloes Springer, Evelien Mewe
Projectmanager	Peter Hesen
Ambtelijk opdrachtgever	Leon Nieuwland
Vrijgave door	IPM team
Vrijgave op	11 juli 2022

Versienr.	Datum	Omschrijving
1	28-03-2022	50% versie voor review
2	13 mei 2022	70% versie voor review
3	15 juni 2022	90% versie voor review
4	11 juli 2022	95% versie voor review

Inhoud

1	INLEIDING	4
1.1	Aan de slag met een brede gebiedsgerichte aanpak	4
1.2	Meekoppelkansen, raakvlakprojecten en meekoppelprojecten	4
1.3	Doel van deze nota	4
2	KADERS	6
2.1	Het Kader Meekoppelkansen	6
2.2	Financiering meekoppelkansen	6
3	OVERZICHT MEEKOPPELKANSEN	8
3.1	Meekoppelkansen die in het VKA zijn opgenomen	8
3.2	Afgevallen meekoppelkansen	9
4	NADERE BESCHRIJVING KOPPELKANSEN	10
4.1	Weginrichting en recreatieve rustpunten	10
4.2	Natuur in de uiterwaarden	14
4.3	Wandelstructuur uitbreiden	19
4.4	Relatie erfgoed en water in Vreeswijk verbeteren	21
4.5	Beleefbaarheid erfgoed langs de dijk vergroten	23
4.6	Ecologie van de dijk	24
4.7	Beheeropgave van het waterschap	26
4.8	Afgevallen meekoppelkansen	28

1 Inleiding

1.1 Aan de slag met een brede gebiedsgerichte aanpak

Het project Dijkversterking Jaarsveld-Vreeswijk (JAV) is één van de zes deelprojecten van het programma Sterke Lekdijk, dat door Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (het waterschap) wordt uitgevoerd in het kader van het nationale Hoogwaterbeschermingsprogramma.

De consensus onder de partijen betrokken bij het project Jaarsveld-Vreeswijk is dat de samenwerking in de verkenningsfase, van januari 2020 tot en met eind 2022, ook al vraagt om concretere afspraken over gebiedsontwikkelingen. Deze zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst over de verkenningsfase (SOK, ondertekend op 12 juli 2021), met als bijlage een projectenlijst van mogelijke meekoppelkansen. De verkenningsfase wordt gebruikt om een aantal gebiedsopgaven en ambities te onderzoeken op de kans om mee te koppelen met de dijkversterking. Hierbij zal worden gekeken naar haalbaarheid, financierbaarheid en planning.

Bij vaststelling van de (mijlpaalproducten) Nota Kansrijke Oplossingen (NKO) en voorkeursalternatief (VKA) heeft met de gebiedspartners een gezamenlijk evaluatiemoment plaatsgevonden over de stand van zaken van het project en de tussenresultaten. Tegelijkertijd vindt bespreking plaats van de Nota Meekoppelkansen. Op basis van deze evaluatie is de projectenlijst met meekoppelkansen aangepast en/of aangevuld.

1.2 Meekoppelkansen, raakvlakprojecten en meekoppelprojecten

We maken onderscheid in de volgende zaken:

- **Meekoppelkans** = (delen van) een idee, initiatief of project dat aan de dijkversterking gekoppeld kan worden, waarmee maatschappelijke meerwaarde tegen (in totaal) gelijke of lagere kosten kan worden gerealiseerd.
- **Raakvlakproject** = (delen van) een project dat niet gekoppeld wordt aan de dijkversterking en zelfstandig voortgezet wordt, maar waarvoor het raakvlak met de dijkversterking in beeld en afgestemd moet zijn
- **Meekoppelproject** = koppelkans die voldoet aan de door het waterschap gestelde voorwaarden uit het Kader Koppelkansen (inclusief verwachte financiering) en daarmee onderdeel van het project wordt. Dit is ook het moment dat de initiatiefnemer de meekoppelkans (die daarmee een meekoppelproject wordt) 'overdraagt' voor uitvoering aan het waterschap. Het eigenaarschap van de kans blijft overigens bij de initiatiefnemer.

In de verkenningsfase moeten zoveel mogelijk definitieve afspraken worden gemaakt en besluiten worden genomen om meekoppelkansen om te zetten naar meekoppelprojecten en zo onderdeel uit te gaan maken van de scope van het project, die verder wordt meegenomen in de planuitwerkingsfase. Kleinere meekoppelkansen zonder directe relatie met de dijkversterkingsmaatregelen of zonder ruimtebeslag kunnen ook in de planuitwerkingsfase nog worden toegevoegd, onderzocht en uitgewerkt.

1.3 Doel van deze nota

Deze nota geeft een overzicht van alle meekoppelkansen en daarmee invulling aan de Werkwijze en Kader Meekoppelkansen dat als bijlage bij de SOK is gevoegd en waaraan samenwerkpartners zich hebben geconformeerd.

Deze nota vormt een bijlage bij de samenwerkafspraken voor de planuitwerking (SOK-planuitwerkingsfase) én geeft een verantwoording voor de wijze waarop meekoppelkansen in het voorkeursalternatief zijn opgenomen.

2 Kaders

2.1 *Het Kader Meekoppelkansen*

Conform de Samenwerkingsovereenkomst en de Werkwijze en kader koppelkansen worden in de verkenningsfase keuzes gemaakt over koppelkansen die het ruimtebeslag van het voorkeursalternatief (VKA) van de dijkversterking beïnvloeden.

In de stap naar het voorkeursalternatief moeten de geïntermediateerde koppelkansen nader zijn uitgewerkt. Elke initiatiefnemer werkt desbetreffende kans uit tot een schetsontwerp en het waterschap neemt de koppelkansen mee in het verdere ontwerpproces (in de planuitwerkingsfase). Ook in die vervolgfase maken waterschap en initiatiefnemer afwegingen over de haalbaarheid van de koppelkans. Belangrijke aspecten hierbij zijn: financiering (is er zicht op externe financiering?), planning (past het binnen de planning van de dijkversterking), vergunbaarheid, uitvoerbaarheid en is sprake van (bestuurlijk en maatschappelijk) draagvlak. De initiatiefnemer van een koppelkans is in beginsel verantwoordelijk voor het aanleveren van de benodigde informatie om de afweging te kunnen maken. Het waterschap beschrijft in een 'Nota koppelkansen' welke koppelkansen kansrijk zijn en welke kansen niet haalbaar zijn.

Resultaat is deze nota met beschrijving van de koppelkansen en beoordeling op de volgende criteria (bij antwoord 'nee' is de koppelkans niet haalbaar):

1. Heeft de koppelkans geen negatief effect op de veiligheid van de dijk?
2. Is een koppeling mogelijk in tijd en plaats met de dijkversterking, of is het mogelijk op de dijkversterking te anticiperen zodat de kans in de toekomst kan worden uitgevoerd?
3. Voldoet de kans aan de volgende voorwaarden (indien relevant):
 - De kans is op tijd uitvoerbaar/maakbaar
 - De kans is vergunbaar
 - De kans stuit niet op bestuurlijke bezwaren of bezwaren uit de omgeving
 - De kans is financierbaar
 - De risico's (ook ten aanzien van raakvlakken met het hoofdproject) zijn in beeld en beheersbaar
 - De kans is inpasbaar in de interne organisatie (capaciteit/kosten).
4. Is de kans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestempelen?

De nota dient als basis voor besluitvorming over welke koppelkansen verder worden meegenomen en welke niet binnen de scope van het project gaan vallen.

2.2 *Financiering meekoppelkansen*

Het uitgangspunt voor subsidie door het HWBP is de realisatie van de dijkversterking inclusief de wettelijke inpassing (dit laatste betekent dat we na uitvoering van de maatregelen het gebied weer achter laten zoals we het hebben aangetroffen; anders mag ook, maar dan niet met verlies van ruimtelijke kwaliteit). Initiatieven die hier buiten vallen dienen daarom apart gefinancierd te worden. Dit zijn de meekoppelkansen.

Voor een aantal meekoppelkansen is nog geen raming beschikbaar omdat deze nog erg abstract zijn. Voor kansen die geen ruimtelijke impact hebben is dat geen probleem, deze kunnen eenvoudig in de planuitwerking verder worden uitgewerkt. Bij kansen die wel ruimtelijk effect hebben dienen tussen gebiedspartners vóór de start van de planuitwerkingsfase concrete afspraken te worden gemaakt, in een nieuwe SOK.

Voor de financiering van meekoppelkansen worden in een samenwerkovereenkomst afspraken gemaakt. In de SOK-planuitwerking gaat het om afspraken over de bijdrage van elke partij aan kosten voor het ontwerpen van de meekoppelkansen (plankosten).

Bovendien wordt bestuurders gevraagd om in te stemmen met de meekoppelprojecten en zich in te spannen om gedurende de planuitwerkingsfase ook – verdere - zekerheid te verkrijgen over de financiering voor de realisatie. Bijdrage zal zijn naar rato van het belang dat men heeft bij de meekoppelkansen.

Synergiekrediet het waterschap

Op 16 december 2020 heeft het algemeen bestuur van het waterschap ingestemd met het toekennen van een zogenaamd Synergiekrediet voor de Sterke Lekdijk. Dit is bedoeld voor het waarmaken van ambities van het waterschap, met name qua cultuurhistorie en natuur en in wat mindere mate voor recreatie en meekoppelkansen van derden waarin deze ambities aan de orde zijn. Deze ambities komen voort uit het waterbeheerplan Waterkoers 2016-2021, maar gelden zeker ook bij het waterbeheerplan 'Stroomopwaarts' voor de periode 2022-2027.

3 Overzicht meekoppelkansen

3.1 Meekoppelkansen die in het VKA zijn opgenomen

In de nota VKA is beschreven welke meekoppelkansen voldeden aan de criteria en zijn opgenomen in het voorkeursalternatief (zie tabel 3.1)

Tabel 3.1 Meekoppelkansen die onderdeel zijn van het VKA en mee gaan naar de planuitwerkingsfase.

Meekoppelkans	Toelichting meekoppelkans	Is de meekoppelkans kansrijk?
Weginrichting en recreatieve rustpunten	Betreft zowel het realiseren van een andere weginrichting als de aanleg van diverse recreatieve rustpunten langs het dijktraject.	Ja. Voor de wegrichting en rustpunten hanteren we de uitgangspunten uit de Visie Mobiliteit en Recreatie, de uitwerkingen in het Beeldkwaliteitsplan én het schetsontwerp van de gemeente Lopik. Randvoorwaarde is wel dat de wegontwerpen op de huidige kruinbreedtes realiseerbaar zijn.
Natuur in de uiterwaarden	Betreft verschillende terreinen in de uiterwaarden (waaronder Natura2000/KRW De Horde en NNN) waarvoor provincie een schetsontwerp opstelt. Herstellen of terugbrengen van kleiputten is ook onderdeel van deze meekoppelkans.	Ja, provincie Utrecht en RWS zien de koppeling van KRW en natuurinrichting met dijkversterking als kansrijk.
Wandelstructuur	Er zijn drie verschillende verbeterkansen: wandelen over de buitenbeheerstrook, wandelen door de uiterwaarden en wandelverbindingen naar het binnendijkse gebied.	Ja, is kansrijk. Er is een brede wens en er ligt ook een duidelijke opgave. Kosten zijn laag, opties zijn bekend. Wordt nader uitgewerkt in de planuitwerkingsfase op haalbaarheid (eigendom, effecten natuur en beheer/toezicht).
Erfgoed en water in Vreeswijk	Binnen Vreeswijk zijn diverse mogelijkheden om erfgoed beter zichtbaar en beleefbaar te maken. In de verkenning zijn de mogelijkheden globaal beschouwd.	Ja, mits betaalbaar.
Erfgoed langs de dijk	Langs de dijk zijn verschillende waardevolle plekken opgetekend. In de planuitwerking wordt een keuze gemaakt hoe deze te versterken of beter beleefbaar te maken.	Ja, betrokken partijen zijn positief. Financiering is grotendeels gereserveerd in een programma van de provincie en Synergiekrediet van het waterschap.
Ecologie van de dijk	Langs de hele Lekdijk heeft het waterschap de ambitie voor versterking van ecologie en biodiversiteit. Deze meekoppelkans heeft een sterke verbinding met de Natuur in de uiterwaarden.	Ja. Het algemeen bestuur van het waterschap heeft biodiversiteit en ecologie als ambitie geformuleerd. Er is een breed gedragen wens om deze kans te realiseren, binnen dit deeltraject en binnen het programma Sterke Lekdijk.
Beheeropgave	De beheeropgave is geformuleerd in het Groot OnderhoudsPlan (GOP) voor Primaire keringen en het GOP kunstwerken	Ja. In de verkenning zijn taludverflauwing en beheerstroken concreet uitgewerkt. De overige onderdelen worden in de planuitwerkingsfase verder uitgewerkt.

3.2 Afgefallen meekoppelkansen

In tabel 3.2 staan de meekoppelkansen die tijdens de verkenningsfase zijn afgefallen. Deze meekoppelkansen worden in de planuitwerkingsfase niet samen met de dijkversterking uitgewerkt. Mogelijk worden ze, door de initiatiefnemer, wel als separaat project opgepakt en gerealiseerd.

Tabel 3.2 Afgefallen meekoppelkansen.

Afgefallen meekoppelkansen	Toelichting meekoppelkans	Is de meekoppelkans als kansrijk?
Ontwikkeling Kromme IJsselpark	Betreft de zuidelijke uitbreiding voor woningbouw in de gemeente IJsselstein.	Nee, hoewel de verwachting is dat de gebiedsontwikkeling de komende jaren vorm gaat krijgen is op dit moment nog teveel onzekerheid over raakvlakken in ruimte en tijd met de dijkversterking
Ontwikkelingen Recreatiecluster	Betreft o.a. uitbreidingsplannen van jachthaven, aanpassen op- en afritten en aanpassen ondergrondse leidingen.	Nee, wanneer de uitbreiding jachthaven door initiatiefnemer zelfstandig wordt gerealiseerd zien we wel kansen voor hergebruik van vrijkomende grond.
Energie landschap	Betreft de ontwikkeling van de RWZI tot een 'klimaatpark, met o.a. duurzame energie en educatie.	Nee, de plannen voor het energielandschap bij de RWZI zijn beperkt en raken niet de dijkversterking. Daarom worden ze separaat van de dijkversterking uitgewerkt.
Aanlegsteiger Vreeswijk	Het Wijkplatform Vreeswijk bracht het idee in voor een aanlegplek voor riviercruises. Hoewel er geen directe relatie is met de dijkversterking kan een dergelijk initiatief worden meegekoppeld indien haalbaarheid wordt aangetoond.	Nee, door het ontbreken van een initiatiefnemer is er ook geen zicht op financiering.
Woningbouw Lopikerkapel	Duijts Vastgoed maakt een stedenbouwkundig plan voor circa 50 woningen nabij Lopikerweg-Oost 199. Dit is een potentiële meekoppelkans vanwege routestructuren.	Nee, voor de woningbouw is de initiatiefnemer een eigen project inclusief participatie gestart. Er is geen concrete meekoppelkans gevonden.

4 Nadere beschrijving koppelkansen

De verschillende meekoppelkansen die in de planuitwerking gezamenlijk worden uitgewerkt worden hieronder toegelicht. Per meekoppelkans geven we een beschrijving inclusief de verwachte meerwaarde. Bovendien wordt inzicht gegeven in de haalbaarheid, financieringsmogelijkheden en benodigde inspanning voor de planuitwerkingsfase.

4.1 Weginrichting en recreatieve rustpunten

4.1.1 Doel

Doel van deze meekoppelkans is integrale en zo veel mogelijk uniforme/herkenbare inrichting van de weg en directe omgeving langs de hele Lekdijk, ten behoeve van verkeersveilig en recreatief gebruik. Voor de Samenwerkingsovereenkomst bij het VKA is op de eerste plaats uitwerking nodig van de weginrichting. Recreatieve rustpunten worden uitgewerkt in de planuitwerkingsfase. Voor de realisatiekosten van de rustpunten wordt uitgegaan van gezamenlijke financiering (conform raming Beeldkwaliteitsplan). Daarom is het goed om ook deze in de Samenwerkingsovereenkomst op te nemen, zelfs als er nog geen kostenverdeling is.

Initiatiefnemers zijn de gemeente Nieuwegein, gemeente IJsselstein, gemeente Lopik. De provincie Utrecht en het waterschap faciliteren het gezamenlijke ontwerpen over de gehele Sterke Lekdijk. De uitwerking van het wegontwerp en de rustpunten vindt plaats op trajectniveau. Voor de financiële afspraken wordt op programmaniveau samengewerkt omdat binnen één gemeente soms meerdere dijktrajecten liggen.

4.1.2 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkansen

In tabel 4.1 staat de beoordeling van de haalbaarheid van de meekoppelkansen voor weginrichting en recreatieve rustpunten op grond van de in paragraaf 2.1 beschreven criteria. Het oordeel is overwegend positief, met kanttekeningen over de precieze uitvoering (Lopik heeft afwijkend ontwerp), financiering en risico's die nog niet volledig in beeld zijn.

Tabel 4.1 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkansen voor weginrichting en recreatieve rustpunten

Toelichting meekoppelkansen	Betreft zowel het realiseren van een andere weginrichting als de aanleg van diverse recreatieve rustpunten langs het dijktraject.
Heeft de kans een negatief effect op de waterveiligheid van de dijk?	Nee, heeft geen effect op de waterveiligheid. Aandachtspunt is de inrichting van de wegbermen die zodanig moeten worden uitgevoerd dat het stukrijden wordt voorkomen (anders ontstaat erosiegevoeligheid en dat is wel een veiligheidsrisico).
Is een koppeling mogelijk in de tijd en plaats met de dijkversterking?	Ja, in de planuitwerkingsfase wordt dit uitgewerkt.
Is de kans op tijd uitvoerbaar/maakbaar?	Ja, nader te bepalen in de planuitwerkingsfase. Binnen het Programma Sterke Lekdijk zijn nog nadere afspraken nodig over het moment waarop de weg wordt aangelegd. Dit is ook mede afhankelijk van de veiligheidsopgave en mogelijke schade aan de weg tijdens realisatie.
Hoe is naar de vergunbaarheid gekeken?	Naar verwachting vergunbaar, waarbij nog wel een vergunningencheck nodig is.

Stuit de kans niet op bestuurlijke Bezwaren of bezwaren uit de omgeving?	De kracht van de visie en het BKP zit in het toepassen over de hele dijk. De Visie Mobiliteit en recreatie is door alle partijen ondertekend. De rustpunten en weginrichting volgen de principes uit deze visie.
Is de kans financierbaar?	Lijkt financierbaar voor Nieuwegein en IJsselstein. Het stuk in Lopik valt vooralsnog niet onder het BKP. Rustpunten vanuit programma Mooie en Veilige Dijken (provincie Utrecht) en Synergiekrediet het waterschap. Ook van de gemeenten wordt nog wel een bijdrage verwacht, met name voor beheer en onderhoud.
Zijn de risico's in beeld en beheersbaar?	Risico's zijn nog niet volledig in beeld. Onzekerheid in het traject in Lopik zorgt mogelijk voor bestuurlijke onrust.
Is de meekoppelkans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestemmen?	Ja. Voor de wegrichting en rustpunten hanteren we de uitgangspunten uit de Visie Mobiliteit en Recreatie, de uitwerkingen in het beeldkwaliteitsplan én het schetsontwerp van de gemeente Lopik. Randvoorwaarde is wel dat de wegontwerpen op de huidige kruinbreedtes realiseerbaar zijn.

4.1.3 Meekoppelkans in het VKA

Alle gebiedspartners bij Jaarsveld-Vreeswijk hebben de Visie Mobiliteit ondertekend. De volgende partijen hebben ingestemd met de uitwerking van deze visie in het Beeldkwaliteitsplan: provincie Utrecht, gemeente Nieuwegein, Gemeente IJsselstein en het waterschap. De gemeente Lopik heeft niet ingestemd met het Beeldkwaliteitsplan. Voor de weg op de dijk in de gemeenten Nieuwegein en IJsselstein wordt het Beeldkwaliteitsplan gebruikt als uitgangspunt voor het voorkeursalternatief. De gemeente Lopik heeft in januari 2022 een eigen ontwerp gepresenteerd, waarin de huidige weginrichting grotendeels wordt gehandhaafd en men enige verbreding van de weg wenst tussen de A2 en jachthaven Keizerskroon. Het waterschap heeft het ontwerp van Lopik opgenomen in het voorkeursalternatief met als uitgangspunt dat geen kruinverbreding wordt gerealiseerd om de door Lopik voorgestelde wegverbreding mogelijk te maken omdat een kruinverbreding veel extra werkzaamheden en kosten vraagt die niet betaald worden uit de dijkversterking en waarvoor de gemeente naar verwachting geen middelen beschikbaar heeft.

De rustpunten worden in de planuitwerking ontworpen. De visie mobiliteit en recreatie vormt hiervoor het uitgangspunt waarbij de exacte locatie van rustpunten zoveel mogelijk wordt gecombineerd met cultuurhistorisch relevante plekken die aansluiten bij de recreatieve zoning/wandelmogelijkheden. Binnen Vreeswijk wordt de beeldkwaliteit afgestemd met de visie 'Erfgoed en water' van de gemeente Nieuwegein.

Tekst uit beeldkwaliteitsplan

In het ontwerp van de rustpunten is een onderverdeling gemaakt naar grootte in S, M, L en XL. Een rustpunt S ligt op plekken waar een bijzonder uitzicht aanwezig is. De rustpunten M zijn gepland op cultuurhistorisch bijzondere/waardevolle plekken, waarbij op het rustpunt ook informatie over de plek wordt aangeboden. Een rustpunt L ligt ook op een plek waar een verhaal van de Sterke Lekdijk te vertellen is, maar biedt ook de mogelijkheid voor het toevoegen van een kleinschalige horecavoorziening. De rustpunten XL zijn de grotere attractiepunten rond de Sterke Lekdijk waar ook parkeergelegenheid en horecavoorzieningen aanwezig zijn. Deze rustpunten zijn specials langs de Sterke Lekdijk route en vormen géén onderdeel in de uitwerking van het beeldkwaliteitsplan. Het gaat bijvoorbeeld om de kernen van de Sterke Lekdijk; Schoonhoven, Vreeswijk en Wijk bij Duurstede. Deze plekken hebben een eigen beeldkwaliteitstaal. Ook de uitwerking van de rustpunten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn specials.

Met het VKA wordt het voorlopig aantal, grootte en globale locatie van de rustpunten vastgesteld. De volgende rustpunten staan in het VKA:

Rustpunt S(mall):

- 3 kleine rustpunten in Vreeswijk (passend bij uitwerking van erfgoed en water in Vreeswijk)

- Rustpunt nabij DPO
- Rustpunt ten oosten van de De Horde
- Rustpunt 'huis te Jaarsveld'

Rustpunt M(edium):

- Rustpunt Kazemat (Beatrixsluis)
- Rustpunt De Horde
- Rustpunt bij de 'Kniek'
- Rustpunt Jaarsveld

Rustpunt L(arge):

- Rustpunt Klaphek/ IJsseldam

4.1.4 Financiering en dekking

Weginrichting

Voor de weginrichting zijn de gemeente Nieuwegein, gemeente IJsselstein, gemeente Lopik verantwoordelijk, zij zijn immers de wegbeheerders. Op trajecten waar grote versterkingsmaatregelen worden uitgevoerd is het uitgangspunt dat de weg door het waterschap hersteld zal moeten worden. De verdeling van kosten is deels afhankelijk van de wijze van realisatie. Wanneer de huidige weg vanwege schade door de uitvoering van de versterkingsmaatregelen hersteld dient te worden is sprake van een inpassingsopgave en zijn de kosten (deels) subsidiabel vanuit het HWBP. De kosten voor het verhogen van bestaande kwaliteit (duurder wegdek dan de goedkoopste variant, nieuwe rustpunten, verkeersveiligheidsmaatregelen) komen niet in aanmerking voor financiering vanuit het HWBP. Cofinanciering door de provincie Utrecht van de niet-subsidiabele kosten is mogelijk mits het ontwerp voldoet aan de uitgangspunten van de visie mobiliteit en recreatie.

In de verkenningsfase bestaat nog een grote mate van onzekerheid over de verdeling van de kosten omdat de wijze van uitvoering nog niet bekend is. Ook in de planuitwerkingsfase blijft deze onzekerheid nog bestaan. Tabel 4.2 geeft een ruwe schatting van de lengtes zonder opgave, met hoogteopgave (weg gaat zeker stuk) en onduidelijkheid over de opgave (niet duidelijk of de weg stuk gaat, bijvoorbeeld door zwaar transport). Deze laatste categorie is naar verhouding heel groot. Deze verdeling vormt voor nu de basis voor afspraken in de planuitwerkingsfase, maar kan nog flink wijzigen.

Tabel 4.2 Ruwe schatting van delen van Jaarsveld-Vreeswijk waar weg stuk gaat en vernieuwd moet worden

Gemeente	Deel Lekdijk (meter)	Deel zonder opgave (meter)	Deel met hoogteopgave (nagenoeg zeker dat hier de weg kapot gaat bij uitvoering) (meter)	Deel met overige opgaven (onduidelijk of weg kapot gaat) (meter)
<i>Lopik</i>	7.800	500	2.200	5.100
<i>IJsselstein</i>	1.400	0	100	1.300
<i>Nieuwegein</i>	3.600	300	600	2.700

Geraamde kosten

Gezien de grote onzekerheden zetten we de kosten voor weginrichting nu op PM.

Rustpunten

Per type rustpunt is een globale schatting van realisatiekosten gemaakt vanuit het Beeldkwaliteitsplan. Voorstel is om het totaal van rustpunten op te nemen als plafondbedrag. Dat betekent dat in de planuitwerkingsfase wordt onderzocht of de verschillende rustpunten binnen dit budget kunnen worden gerealiseerd. In veel gevallen gaat het om bestaande plekken die eenduidiger worden ingericht.

De provincie en het waterschap hebben afgesproken dat de kosten voor de planuitwerking en realisatie gezamenlijk worden gedragen (75% bijdrage Provincie en 25% bijdrage het waterschap). Er is daarom geen bijdrage van gemeenten opgenomen. De verwachting is dat de plankosten, net als voor de weginrichting 16% + 10% risico zullen bedragen. De kosten voor toekomstig beheer en onderhoud komen voor rekening van de betreffende gemeente dan wel het recreatieschap. Provincie Utrecht en het waterschap zien zich niet als beheerder van deze rustpunten.

Tabel 4.3 indicatieve kosten voor rustpunten (bedragen kunnen nog flink wijzigen)

Rustpunt	Eenheidsprijs (uit BKP)	Aantal	Totale kosten	Plan-kosten	Realisatie-kosten
S(mall)	€ 6.000	6	€ 36.000	€ 6.336	€ 29.664
M(edium)	€ 36.000	4	€ 144.000	€ 25.344	€ 118.656
L(arge)	€ 48.750	1	€ 48.750	€ 8.580	€ 40.170
Totaal					
Bijdrage het waterschap	25%		€ 228.750	€ 40.260	€ 188.490
Bijdrage provincie Utrecht	75%		€ 57.188	€ 10.065	€ 47.123

4.2 Natuur in de uiterwaarden

4.2.1 Doel

Het doel is om een integrale natuurontwikkeling in de uiterwaarden te realiseren in het kader van Kaderrichtlijn Water, Natuur Netwerk Nederland en Natura 2000. De scope omvat de gehele uiterwaarden, waarbij gekeken wordt naar kansen voor natuur langs de dijk (kleiputten/dijkvoetmoerassen) en langs de rivier (natuurvriendelijke oevers en naar het tussenliggende gebied (grasland ontwikkeling). De nadruk van de plannen ligt in de Graafsche Waard bij de Horde. De bestaande natuurkern van N2000-gebied De Horde wordt uitgebreid door aanleg van een KRW-getijdegeul aansluitend op de bestaande geul. Deze ingreep biedt tevens kans voor realisatie van natuurwaarden op land als hooiland, moeras en oobos. De kleiputten in de dijkvoetzone hebben een cultuurhistorische én een natuurwaarde. Er is meerwaarde bij een integraal ontwerp en gelijktijdige realisatie vanwege de inrichting van de dijkzone en een gelijktijdige uitvoering. Voor deze meekoppelkansen werken Provincie Utrecht, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer samen. het waterschap is mede-initiatiefnemer voor het behouden en herstellen van de kleiputten.

4.2.2 Beoordeling haalbaarheid

In tabel 4.3 staat de beoordeling van de haalbaarheid van de meekoppelkansen voor natuur in de uiterwaarden op grond van de in paragraaf 2.1 beschreven criteria. Het oordeel is overwegend positief. Aandachtspunt is dat over vergunbaarheid nog niets kan worden gezegd.

Tabel 4.4 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkansen voor natuur in de uiterwaarden

Toelichting meekoppelkansen	In opdracht van RWS en provincie Utrecht wordt in samenwerking met SBB een verkenning uitgevoerd naar de verbetering van de riviernatuur en biodiversiteit in alle uiterwaarden langs het dijktraject Jaarsveld-Vreeswijk. Hierbij wordt onderzocht hoe de doelen uit de opgave van de KRW, NNN en N2000 in deze uiterwaarden gerealiseerd kunnen worden. Herstellen of terugbrengen van kleiputten is ook onderdeel van deze meekoppelkansen.
Heeft de kans een negatief effect op de waterveiligheid van de dijk?	Nee, heeft geen effect op de waterveiligheid. In de verkenningsfase is rekening gehouden met het benodigde voorland (en kleilaag) om het risico op piping niet te beïnvloeden. Aandachtspunt is dat geen (verdergaande) erosie richting de dijk mag optreden.
Is een koppeling mogelijk in de tijd en plaats met de dijkversterking?	Ja, in de verkenningsfase is gebleken dat die koppeling mogelijk is. Aangezien de scope zich met name richt op de percelen die in bezit zijn van De Staat en SBB ligt ook een koppeling in de realisatie fase voor de hand. In de planuitwerkingsfase wordt dit verder uitgewerkt.
Is de kans op tijd uitvoerbaar/maakbaar?	Ja, wordt nader bepaald in de planuitwerkingsfase
Hoe is naar de vergunbaarheid gekeken?	Nog niets over bekend, de schetsontwerpen en onderbouwing op haalbaarheid zijn Q3 2022 naar verwachting gereed.
Stuit de kans niet op bestuurlijke bezwaren of bezwaren uit de omgeving?	Inschatting van niet. Besturen van partners (provincie, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer) hebben hier mee ingestemd. het waterschap is goed aangehaakt en heeft randvoorwaarden meegegeven. Alle partijen staan in principe positief in het verbeteren van de natuur. Agrariërs, ondernemers en lokale bevolking kunnen nog wel bezwaren hebben. De uiterwaardpartners doorlopen hiervoor een eigen participatietraject waarbij nauw wordt afgestemd met omgevingsmanagement binnen Jaarsveld-Vreeswijk.
Is de kans financierbaar?	Lijkt financierbaar vanuit alle deelnemende partijen.
Zijn de risico's in beeld en beheersbaar?	Geen grote risico's voorzien. RWS, PU en het waterschap organiseren een risicosessie (start PU-fase) om dit nader te bepalen.

Is de meekoppelkans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestemmen?

Ja, PU en RWS zien de koppeling van KRW en natuurinrichting met dijkversterking als kansrijk.

4.2.3 Meekoppelkans in het VKA

RWS, provincie Utrecht en SBB stellen een schetsontwerp op voor de mogelijkheden voor natuurontwikkeling in de uiterwaarden. De natuurontwikkeling heeft met name plaats op gronden die reeds in eigendom zijn van de partners. Het doel is om de afzonderlijke natuuropgaven van RWS en PU integraal te benaderen en samen te brengen in een natuurplan..

Bij het opstellen van het SO is rekening gehouden met de analyse die HDSR heeft gedaan, vanuit cultuurhistorie, waarin aangegeven is op welke locaties kleiputten weer hersteld kunnen worden. Dit ruimtebeslag vormt de scope van de gezamenlijke planuitwerking.

Natuur Jaarsveld

In figuur 4.1 staat de ligging en het ruimtebeslag voor de meekoppelkans natuur in de uiterwaarden in de buurt van Jaarsveld (Jaarsveld 1&2).

De voorgestelde maatregelen zijn op hoofdlijnen als volgt:

- Natuurvriendelijke oevers met herstel van rietkragen en zandige oevers
- Ontwikkeling van natte hooilanden en rietland
- Optimalisatie bestaande kribvakken met golf reducerende maatregelen
- Cultuurhistorische waarde versterken door behoud en herstel kleiputten

Figuur 4.1. Ligging en ruimtebeslag meekoppelkansen natuur in de uiterwaarden bij Jaarsveld.

Natuur Graafse Waard (De Horde, Uitweg 1&2)

In figuur 4.2 staat de ligging en het ruimtebeslag voor de meekoppelkansen natuur in de uiterwaarden van de Graafse Waard (ook wel 'Uitweg 1&2' genoemd). Dit betreft het westelijk gelegen Natura2000 gebied de Horde en oostelijk gelegen wat kleinere terreinen.

De voorgestelde maatregelen zijn op hoofdlijnen als volgt:

- De bestaande geul in de Horde wordt uitgebreid met een getijdengeul
- Onderzocht wordt of van de bestaande geul een meestromende geul gemaakt kan worden
- Natuurvriendelijke oevers
- Behoud en uitbreiden van Glanshaverhoiland, Dynamisch moeras, Zachthout ooibos en Vochtig hoiland

Figuur 4.2. Ligging en ruimtebeslag meekoppelkans natuur in uiterwaarden Graafse Waard.

Bossenwaard

In figuur 4.3 staat de ligging van de meekoppelkans natuur in de Bossenwaard. De Bossenwaard bij Nieuwegein is aangelegd in het kader van Ruimte voor de Lek. RWS geeft de gronden uit voor een periode van 6 jaar met beheervoorwaarden, zoals afgesproken in het provinciaal inpassingsplan (PIP). In de verkenningfase is gebleken dat de aanwezige natuurwaarden (NNN) verder verstrekt kunnen worden door optimalisatie aan de hand van beheer, zoning en toezicht. Tegelijk bestaan er in de Bossenwaard wensen voor optimaliseren van de extensieve recreatie in het gebied (meekoppelkans wandelen, cultuurhistorie). In de planuitwerkingsfase wordt met betrokken partijen integraal naar de Bossenwaard gekeken door:

- Analyse natuurwaarden door vegetatiekartering/inventarisatie;
- Optimaliseren natuurwaarden (zoning, beheer & toezicht)
- Optimaliseren extensieve recreatie (beleving, zoning & informatie)

Voor de Bossenwaard zijn geen (grootschalige) inrichtingsmaatregelen voorzien.

Figuur 4.3 Ligging van meekoppelkansen natuur in de Bossenwaard

4.2.4 Financiering en dekking

De globale kosten voor de verschillende maatregelen in de uiterwaarden staan in tabel 4.5. Financiering van de meekoppelkansen natuur vindt plaats door Rijkswaterstaat (KRW-maatregelen) en Provincie Utrecht (NNN-doelen). Voor kleiputten is cofinanciering door het waterschap mogelijk, maar het waterschap draagt niet bij aan natuurontwikkeling in de uiterwaarden.

Tabel 4.5 Globale kosten voor meekoppelkansen natuur in de uiterwaarden*

Onderdeel	Totaal kosten Planuitwerking + Realisatie*	Kosten Planuitwerkingsfase	Kosten Realisatiefase	Bijdrage waterschap	Bijdrage Provincie Utrecht	Bijdrage Rijkswaterstaat
Aanleg en herstel kleiputten	€ 11.857	€ 3.665	€ 8.192	PM	PM	€ 0
Herinrichting uiterwaarden conform NNN- en KRW-doelen	€ 3.331.386	€ 1.029.701	€ 2.301.685	€ 0	PM	PM
TOTAAL KOSTEN	€ 3.343.243	€ 1.033.366	€ 2.309.877	PM	PM	PM

* Voorziene bouwkosten + 10% onvoorzien risico; engineeringkosten planuitwerkingsfase geschat op 34% t.o.v. voorziene bouwkosten; alle kosten excl. BTW

4.3 Wandelstructuur uitbreiden

4.3.1 Doel

Het participatietraject dat tijdens de verkenningsfase is doorlopen laat een duidelijke wens zien voor meer wandelmogelijkheden langs (niet op) de dijk en door de uiterwaarden. De wens betreft zowel – aansluiting op – lange afstandsroutes als lokale ‘rondjes’.

De provincie Utrecht herkent de ambitie om een doorgaande wandelroute langs de Lekdijk uit te rollen. In 2019 is door BureauBuiten in opdracht van de provincie een onderzoek gedaan naar de wandel- en fietsroutes in het kader van project Sterke Lekdijk. De uitkomsten van deze studie, die is verricht met verschillende gemeenten en andere betrokken partijen langs de Lekdijk, zijn gepresenteerd in een digitale kaart (<https://arcg.is/14fOP9>). De studie laat de knelpunten zien en toont mogelijkheden om die op te lossen. Met name het wandelknooppuntennetwerk laat een groot hiaat zien tussen Nieuwegein en Jaarsveld. Voor het realiseren van wandelpaden zijn grondeigenaren van groot belang, omdat zij verantwoordelijk zijn voor de aanleg en beheer, op het moment dat zij akkoord gaan een deel van de route te realiseren. Het routebureau van de Provincie Utrecht kan adviseren in routes en kan de routes opnemen in het landelijke knooppuntennetwerk. Provincie Utrecht en het waterschap hechten waarde aan veilig recreëren. Ook de andere partijen hebben aangegeven wandelen en fietsen belangrijk te vinden. De locatie van rustpunten en wandelmogelijkheden kunnen in de planuitwerking op elkaar worden afgestemd.

4.3.2 Beoordeling haalbaarheid

In tabel 4.6 staat de beoordeling van de haalbaarheid van de meekoppelkansen uitbreiden wandelstructuur. Het oordeel is positief, met als belangrijkste aandachtspunt het regelen van (een verantwoordelijke voor) beheer en onderhoud.

Tabel 4.6 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkansen voor wandelstructuur uitbreiden.

Toelichting meekoppelkansen	Er zijn 3 verschillende verbeterkansen: wandelen over de buitenbeheerstrook, wandelen door de uiterwaarden en wandelverbindingen naar het binnendijkse gebied.
Heeft de kans een negatief effect op de waterveiligheid van de dijk?	Nee, heeft geen effect op de waterveiligheid.
Is een koppeling mogelijk in de tijd en plaats met de dijkversterking?	Ja, in de verkenningsfase zijn mogelijke lange afstand routes verkend. In de planuitwerkingsfase worden die verder uitgewerkt. Koppeling van binnendijkse verbindingen lijkt niet realistisch.
Is de kans op tijd uitvoerbaar/maakbaar?	Ja, de verwachting is nu van wel. Er hoeven geen grote ingrepen gedaan te worden en kan waarschijnlijk vrij eenvoudig worden ingepast.
Hoe is naar de vergunbaarheid gekeken?	Naar verwachting vergunbaar, onderzoek naar natuurwaarden wordt in planuitwerking uitgevoerd.
Stuit de kans niet op bestuurlijke Bezwaren of bezwaren uit de omgeving?	Bestuurlijk zal dit niet snel op bezwaren stuiten. Wellicht wel uit de omgeving omdat niet iedereen gediend is bij wandelen, vooral niet in de uiterwaarden en over particuliere grond of door gebieden met een belangrijke natuurwaarde. Er zijn echter meerdere terugvalopties voor routes (onder anderen de beheerstrook het waterschap).
Is de kans financierbaar?	Lijkt financierbaar. Kosten voor paden zijn klein. Door de keuze om geen binnendijkse verbindingen mee te koppelen is de dekking zekerder (het waterschap en Provincie)

<i>Zijn de risico's in beeld en beheersbaar?</i>	Geen grote risico's voorzien. Gaat niet om grote bedragen en ruimtebeslag is beperkt. Afspraken over beheer en toezicht zijn nog niet gemaakt. Mogelijk zijn afspraken met (particuliere) grondeigenaren nodig om een doorgaande route mogelijk te maken.
<i>Is de meekoppelkans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestempelen?</i>	Ja, is kansrijk. Er is een brede wens en er ligt ook een duidelijke opgave. Kosten zijn laag, opties zijn bekend. Wordt nader uitgewerkt in de planuitwerkingsfase.

4.3.3 Meekoppelkans in het VKA

In het voorkeursalternatief voor de dijkversterking Jaarsveld-Vreeswijk zijn meerdere routemogelijkheden opgenomen met globale symbolen (maar nog geen exacte routes):

- Wandelen over het buitendijkse beheerpad: het waterschap is voornemens om langs de Lekdijk zoveel mogelijk een buitendijkse beheerstrook aan te leggen. Hierover kan gewandeld worden. Plaatselijk kunnen er korte stukken zonder beheerstrook zijn waardoor over de dijk (langs de weg) gewandeld zal moeten worden. In de planuitwerking onderzoekt het waterschap de randvoorwaarden voor deze vorm van medegebruik.
- Wandelen door de uiterwaarden: de uiterwaarden langs de Lek zijn deels particulier bezit en deels eigendom van Staatsbosbeheer of de Staat. Veel gronden hebben een agrarisch gebruik en zijn niet toegankelijk. Wandelen door deze terreinen is op dit moment ongewenst vanwege mogelijke overlast voor agrariërs. Tegelijkertijd zijn nagenoeg alle gronden in de uiterwaarden aangewezen als (toekomstige) natuur: NNN- en Groene Contour gebieden. De provincie en Rijkswaterstaat werken samen aan de ontwikkeling van natuur in deze gebieden. In de planuitwerking zullen we gezamenlijk onderzoeken welke mate van recreatie (en dus wandelen) mogelijk is.

Bovenstaande biedt een goede basis om in de planuitwerkingsfase verder te onderzoeken hoe de langeafstand wandelmogelijkheden in het traject Jaarsveld-Vreeswijk aangevuld kunnen worden. Het initiatief voor eventuele lokale wandelrondjes ligt bij de gemeente. Als daar concrete ideeën voor zijn worden die meegenomen in de planuitwerkingsfase.

Op dit moment zijn er weinig mogelijkheden om vanaf de Lekdijk richting IJsselstein, Lopikerkapel en Uitweg te wandelen. De paden/wegen die er zijn liggen alleen over particuliere gronden en zijn op dit moment niet toegankelijk. Uit de verkenningsfase blijkt (nog) geen ambitie voor het actief onderzoeken en openstellen van dergelijke terreinen of aanleggen van andere paden. In het VKA zijn daarom geen wandelverbindingen binnendijs opgenomen.

4.3.4 Financiering en dekking

De kosten voor de wandelstructuur zijn in de verkenningsfase nog niet geraamd, maar deze zullen niet hoog liggen in relatie tot de overige kosten van dijkversterking en meekoppelkansen. Eventuele wandelroutes op de beheerstrook aan de buitenzijde van de dijk zijn voor rekening van het waterschap. Bij wandelroutes door de uiterwaarden gekoppeld aan natuurontwikkeling is financiering nog niet bekend.

4.4 Relatie erfgoed en water in Vreeswijk verbeteren

4.4.1 Doel

In Vreeswijk komen land, water en dijk samen en vormen een rijk en gelaagd verhaal waarin de dijk en watererfgoed een belangrijke rol spelen. De gemeente Nieuwegein heeft een visie opgesteld om zichtbaarheid en beleefbaarheid van haar erfgoed te versterken. Het project Dijkversterking Jaarsveld-Vreeswijk heeft in haar Ruimtelijk kwaliteitskader ook diverse waardevolle plekken gemarkeerd waar de dijkversterking kan bijdragen aan versterking van deze kwaliteit. De provincie Utrecht streeft ernaar haar doelstellingen uit het programma Mooie en Veilige dijken ook in Vreeswijk in te vullen.

4.4.2 Beoordeling haalbaarheid

In tabel 4.7 staat de beoordeling van de haalbaarheid van de meekoppelkans Erfgoed en Water in Vreeswijk. Het oordeel is positief, met als kanttekening dat de financiering nog niet duidelijk is.

Tabel 4.7 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkans Erfgoed en Water in Vreeswijk.

Toelichting meekoppelkans	Binnen Vreeswijk zijn diverse mogelijkheden om erfgoed beter zichtbaar en beleefbaar te maken. In de verkenning zijn de mogelijkheden globaal beschouwd.
Heeft de kans een negatief effect op de waterveiligheid van de dijk?	Nee, heeft geen effect op de waterveiligheid. Wel hebben diverse plekken een directe relatie met de veiligheidsmaatregelen.
Is een koppeling mogelijk in de tijd en plaats met de dijkversterking?	Ja, koppeling lijkt mogelijk.
Is de kans op tijd uitvoerbaar/maakbaar?	Ja, gemeente heeft een eigen visie opgesteld. het waterschap en gemeente werken samen aan de concretisering.
Hoe is naar de vergunbaarheid gekeken?	Naar verwachting vergunbaar.
Stuit de kans niet op bestuurlijke Bezwaren of bezwaren uit de omgeving?	Vooralsnog geen bezwaren bekend, dit wordt nader onderzocht in planuitwerkingsfase.
Is de kans financierbaar?	Financierbaarheid moet nog blijken. Onderzoeken zijn in volle gang. Cofinanciering met andere partijen en de Erfgoeddeal zijn denkbaar.
Zijn de risico's in beeld en beheersbaar?	Financiële haalbaarheid is een risico. Daarmee kunnen ook kansen dus mogelijk niet verzilverd worden. Cofinanciering is wellicht mogelijk maar nog onzeker.
Is de meekoppelkans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestempelen?	Ja, mits betaalbaar.

4.4.3 Meekoppelkans in het VKA

De visie erfgoed en water in Vreeswijk vormt de basis voor dit meekoppelproject. Samen met het waterschap is beschouwd welke elementen uit deze visie samen met de dijkversterking kunnen worden opgepakt. Daarbij is er soms een sterke overlap met het beeldkwaliteitsplan weginrichting en rustpunten.

In het voorkeursalternatief voor de dijkversterking is de meekoppelkansen met symbolen op de kaart opgenomen. In de planuitwerkingsfase werken we samen aan een concretisering van deze kansen en maken we integrale ontwerpen.

De maatregelen die voor deze meekoppelkans in het VKA staan zijn opgenomen in tabel 4.8.

Tabel 4.8 Maatregelen voor meekoppelkans Water en Erfgoed in Vreeswijk

Maatregel	Eigenaar (planuitwerkingsfase)	Financiering planuitwerking	toelichting meekoppelkans
Struin/ en wandelroutes langs de dijk	Gemeente Nieuwegein	Gemeente Nieuwegein	Concreet zal in de planuitwerkingsfase worden onderzocht of er een pad tussen kazemat en fort Vreeswijk mogelijk is. Mogelijk inclusief een plek aan het water (rivier). De wandelmogelijk 'buitenom' de Ankermonde kan verbeterd worden met een duidelijke toegang vanaf veerstoep en de Voorhavendijk (wens vanuit bewoners)
Nieuwe wandelverbinding met dijk vanuit Prinsessenweg	Gemeente Nieuwegein	Gemeente Nieuwegein	
Opwaarderen inrichting omgeving Rijkshulpschutsluis.	Gemeente Nieuwegein	Waterschap & Gemeente Nieuwegein & Prov Utrecht	Kans voor een integraal ontwerp als onderdeel dijkversterking
Opwaarderen inrichting omgeving Oude Sluis. Sluiskommen verlevendigen. Opknappen van het laantje en de schotbalkenloods.	Waterschap	Waterschap & Gemeente Nieuwegein & Prov Utrecht	Deze opgave dient samen met de renovatie van de Oude Sluis te worden uitgewerkt.
Integratie dijkversterking en woningbouw Irenestraat	Gemeente Nieuwegein	Waterschap, Gemeente Nieuwegein (en Mitros)	Mitros en de gemeente werken aan sloop-nieuwbouw ter plaatse van de Irenestraat. We onderzoeken de mogelijkheden voor een integrale ontwikkeling op een brede berm.
Opwaarderen inrichting omgeving tussen schotbalkenloods en monumentale bebouwing bij de Lekboulevard ter hoogte van de Emma-brug	Waterschap	Waterschap	moet in de planuitwerking nog worden uitgewerkt.
Omgeving veerstoep ter hoogte van het haventje opwaarderen	Gemeente Nieuwegein	Gemeente Nieuwegein	moet in de planuitwerking nog worden uitgewerkt.
2 Faunapassages door en over dijk tussen Bossenwaard en nieuw politiebureau als compensatiemaatregel voor groenverlies i.v.m. bouw politiebureau	Gemeente Nieuwegein	Gemeente Nieuwegein	moet in de planuitwerking nog worden uitgewerkt.

4.4.4 Financiering en dekking

Een raming is nog niet beschikbaar. De gemeente Nieuwegein gaat deze opstellen en de gemeente gaat ook de dekking regelen.

4.5 Beleefbaarheid erfgoed langs de dijk vergroten

4.5.1 Doel

Watererfgoed langs het dijktracé is niet overal goed zichtbaar en beleefbaar. Er is geconstateerd dat het in dit stadium belangrijk is om kansen voor verbetering globaal in beeld te brengen. Nader onderzoek en uitwerking komt in de planuitwerkingsfase.

4.5.2 Beoordeling haalbaarheid

In tabel 4.9 staat de beoordeling van de haalbaarheid van de meekoppelkansen Erfgoed langs de dijk.. Het oordeel is positief, met alleen nog wat onzekerheid over vergunbaarheid.

Tabel 4.9 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkansen Erfgoed langs de dijk.

Toelichting meekoppelkansen	Langs de dijk zijn verschillende waardevolle plekken opgetekend. In de planuitwerking wordt een keuze gemaakt hoe deze te versterken of beter beleefbaar te maken.
Heeft de kans een negatief effect op de waterveiligheid van de dijk?	Nee, heeft geen effect op de waterveiligheid.
Is een koppeling mogelijk in de tijd en plaats met de dijkversterking?	Ja, koppeling lijkt mogelijk. Wordt verder uitgewerkt in de planuitwerkingsfase.
Is de kans op tijd uitvoerbaar/maakbaar?	Ja, in de planuitwerkingsfase worden scenario's voor de meest belangrijke plekken en objecten uitgewerkt waarbij uitvoerbaarheid en maakbaarheid criteria zullen zijn voor de uiteindelijke keuzes.
Hoe is naar de vergunbaarheid gekeken?	Naar verwachting vergunbaar, dit moet blijken uit de vergunningenscan die wordt opgestart.
Stuit de kans niet op bestuurlijke Bezwaren of bezwaren uit de omgeving?	Inschatting is dat dit bestuurlijk en uit de omgeving geen bezwaren gaat opleveren die niet te mitigeren zijn.
Is de kans financierbaar?	Lijkt financierbaar: nadere uitwerking volgt in de planuitwerkingsfase. Vanuit het waterschap is hier synergiekrediet voor beschikbaar. Bij de provincie Utrecht is vanuit het programma Mooie en Veilige dijken budget gereserveerd.
Zijn de risico's in beeld en beheersbaar?	Geen grote risico's voorzien. Dat zal moeten blijken uit risicosessie voor de meekoppelkansen.
Is de meekoppelkans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestempelen?	Ja, partijen die betrokken zijn positief. Financiering is grotendeels gereserveerd in een programma en synergiekrediet.

4.5.3 Meekoppelkansen in het VKA

De belangrijkste locaties zijn op de kaart van het voorkeursalternatief symbolisch aangeduid. Samen met de provincie wordt de combinatie met rustpunten gemaakt. Verdere uitwerking volgt in planuitwerkingsfase.

4.5.4 Financiering en dekking

Er is nog geen raming of dekkingsvoorstel opgesteld. Dit wordt gedaan tijdens de planuitwerking. Verwacht wordt dat het waterschap en provincie gezamenlijk de kosten zullen dragen.

4.6 Ecologie van de dijk

4.6.1 Doel

Doelstelling van deze meekoppelkans is de Lekdijk als basis voor versterking van ecologie en biodiversiteit te positioneren, als ecologisch oost-westverbinding met verbindingssplekken bij binnendijkse haakse ecologisch verbindingen van en naar de Lek. Het gaat om het benutten van de Lekdijk als een bloemrijk natuurlint (oost-west). Het onderwerp ecologie van de dijk gaat pas echt spelen in de planuitwerkingsfase. Vanuit integraliteit over de hele dijk heen besteden we er nu al aandacht aan. Er zijn raakvlakken met de meekoppelkans natuurontwikkeling in de uiterwaarden. De ecologie van de dijk dient twee doelen: naast natuurontwikkeling is dat vooral ook de beheerbaarheid en de veiligheid van de dijk.

4.6.2 Beoordeling haalbaarheid

In tabel 4.10 staat de beoordeling van de haalbaarheid van de meekoppelkans Ecologie van de dijk. Het oordeel is positief, met als aandachtspunt dat goed overleg met omwonenden, met name agrariërs, van groot belang is.

Tabel 4.9 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkans Ecologie van de dijk

Toelichting meekoppelkans	Langs de hele Lekdijk heeft het waterschap de ambitie voor een ecologisch diverser buitentalud. Deze meekoppelkans heeft een sterke verbinding met de Natuur in de uiterwaarden.
Heeft de kans een negatief effect op de waterveiligheid van de dijk?	Nee, heeft geen effect op de waterveiligheid. Een bloemrijk talud kan een positief effect hebben op de erosiebestendigheid.
Is een koppeling mogelijk in de tijd en plaats met de dijkversterking?	Ja, koppeling is erg logisch aangezien op veel plekken werkzaamheden aan talud of dijklichaam plaats zullen vinden.
Is de kans op tijd uitvoerbaar/haalbaar?	Ja
Hoe is naar de vergunbaarheid gekeken?	Naar verwachting vergunbaar, dit moet blijken uit de vergunningenscan die wordt opgestart.
Stuit de kans niet op bestuurlijke Bezwaren of bezwaren uit de omgeving?	Bezwaren vanuit LTO en een aantal bewoners in verband met onderhoud grasland. Dit wordt niet als risico maar als onderdeel van de uitwerking gezien.
Is de kans financierbaar?	Lijkt financierbaar: nadere uitwerking volgt in de planuitwerkingsfase. Vanuit het waterschap synergiekrediet is hier op programma Sterke Lekdijk niveau budget voor gereserveerd.
Zijn de risico's in beeld en beheersbaar?	Nader te bepalen in de planuitwerkingsfase
Is de meekoppelkans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestempelen?	Ja. Het AB van het waterschap heeft biodiversiteit en ecologie als ambitie geformuleerd. Er is een breed gedragen wens om deze kans te realiseren, binnen dit deeltraject en binnen het programma Sterke Lekdijk.

4.6.3 Meekoppelkans in het VKA

In het VKA is een bloemrijk dijktaald opgenomen als meekoppelkans. Hier ligt ook een duidelijke bestuurlijke wens aan ten grondslag. De meekoppelkans werken we verder uit in de planuitwerkingsfase.

Er is geen sprake van invloed op de vorm van de dijk. Een concrete locatie voor een ecologische verbinding over de dijk (droge faunapassage) wordt onderzocht in relatie tot de nieuwbouw van het politiebureau nabij de afrit van de A2 (Nieuwegein). Nieuwegein heeft deze ambitie verwoord in het door de raad in 2017 vastgesteld Groenstructuurplan. Daarnaast zijn locaties geïdentificeerd die kunnen bijdragen aan ecologische stapstenen naar binnendijkse natuur of habitats.

4.6.4 Financiering en dekking

Er is nog geen raming of dekkingsvoorstel opgesteld. Dit wordt gedaan tijdens de planuitwerkingsfase. Verwacht wordt dat het waterschap de kosten zal dragen vanuit het Synergiekrediet.

4.7 Beheeropgave van het waterschap

4.7.1 Doel

Naast de veiligheidsopgave van het programma Sterke Lekdijk (om te voldoen aan de nieuwe veiligheidsnorm) heeft het waterschap ook een beheeropgave (om te blijven voldoen aan de nieuwe veiligheidsnorm). Dit is beschreven in het Groot-OnderhoudsPlan (GOP) voor de primaire waterkeringen en het MeerJarenOnderhoudsprogramma (MJOP) voor kunstwerken (Oude Sluis in Vreeswijk valt hier onder).

De beheeropgave betreft in de eerste plaats de uitvoering van groot onderhoud aan de dijk (om alles wat er al is op te knappen). De afgelopen jaren is in dat opzicht een en ander blijven liggen, in afwachting van de – combinatie met de - dijkversterking. In de tweede plaats betreft het de realisatie van een aantal voorzieningen ten behoeve van de uitvoering van toekomstig beheer en onderhoud, zoals het herstellen, herprofilen en verflauwen van – verzakte- taluds, alsmede de aanleg van vijf meter brede beheerstroken aan beide zijden van de dijk, onder aan het talud. Om het beheer (met machines) gemakkelijker te maken, maar ook als bijdrage aan de veiligheid van de dijk. Onder meer omdat een goed onderhouden dijk(-grasmat) op een wat flauwer talud minder kans op erosie geeft als er water over heen stroomt en tegen aan slaat. Maatregelen uit het GOP primaire keringen zoals het aanpassen van op- en afritten en het aanpassen van steenzettingen nemen we in het VKA ook mee als meekoppelkansen.

Soms zal de beheeropgave al worden gerealiseerd door het uitvoeren van de dijkversterking. Op andere locaties is een aanvullende maatregel nodig. Er is sprake van een synergievoordeel als we de werkzaamheden voor de veiligheidsopgave en de beheeropgave gelijktijdig uitvoeren.

Op basis van een inspectie van de Oude Sluis te Vreeswijk in 2015 is een onderhoudsadvies voor de periode 2015-2022 opgesteld. Ook in dit geval is uitvoering blijven liggen in afwachting van – combinatie met - het dijkversterkingsproject. Zeker omdat het groot onderhoud aan de sluis vaak dezelfde onderdelen betreft als de maatregelen voor de dijkversterking. Verder wordt door combinatie van werkzaamheden tijd en geld bespaard en zal de overlast voor de omgeving beperkter zijn.

4.7.2 Beoordeling haalbaarheid

In tabel 4.10 staat de beoordeling van de haalbaarheid van de meekoppelkansen Beheeropgave waterschap. Het oordeel is positief, maar het is intussen bekend dat het proces met de omgeving over maatregelen waar grondverwerving voor nodig is de nodige aandacht zal vragen.

Tabel 4.10 Beoordeling haalbaarheid meekoppelkansen Beheeropgave waterschap

Toelichting meekoppelkansen	In het kader van de beheeropgave is in de verkenning de 'maatregel' taludverflauwing onderzocht en opgenomen in het VKA. De overige aspecten uit het GOP en MJOP worden in de planuitwerking verder onderzocht
Heeft de kans een negatief effect op de waterveiligheid van de dijk?	Nee, is als randvoorwaarde meegegeven in de verkenningsfase (want draagt bij aan veiligheid).
Is een koppeling mogelijk in de tijd en plaats met de dijkversterking?	Ja, koppeling is erg logisch aangezien op veel plekken werkzaamheden aan talud of dijklichaam plaats zullen vinden.
Is de kans op tijd uitvoerbaar/maakbaar?	Ja.
Hoe is naar de vergunbaarheid gekeken?	Nog niet bekend. Insteek is dat er een groot openbaar belang is; namelijk beheerbaarheid van de kering om voor nu en toekomst dijkveiligheid op orde te houden. Vergunningenscan is nog wel nodig.

<i>Stuit de kans niet op bestuurlijke Bezwaren of bezwaren uit de omgeving?</i>	Ja, taludverflauwing is een gevoelig onderwerp voor de aanwonenden en de maatregelen zal mogelijk op weerstand stuiten. Daarmee bestaat ook een kans op bestuurlijke bezwaren. Daarnaast is de financiering mogelijk een bron voor bestuurlijke bezwaren.
<i>Is de kans financierbaar?</i>	Ja, uit krediet voor GOP primaire keringen en MJOP kunstwerken.
<i>Zijn de risico's in beeld en beheersbaar?</i>	Een aantal risico's is in beeld. Daarnaast moet nog wel een risicosessie gehouden worden om het dossier te completeren en om beheersmaatregelen te formuleren.
<i>Is de meekoppelkans op basis van het voorgaande, van risico's en eventuele beheersmaatregelen en andere (bestuurlijke) belemmeringen als kansrijk te bestempelen?</i>	Ja. het waterschap ziet de taludverflauwing als kansrijk. De komende tijd worden de nodige stappen ondernomen om dit verder te concretiseren.

4.7.3 Meekoppelkans in het VKA

Voor Sterke Lekdijk is uitgewerkt hoe de maatregelen uit het GOP primaire keringen kunnen worden opgenomen in het project:

- Wanneer het talud moet worden aangepast om te voldoen aan de veiligheidseisen valt dit onder de veiligheidsopgave.
- Wanneer het dijkprofiel anderszins moet worden aangepast, bijvoorbeeld vanwege problemen met piping of hoogte geldt als uitgangspunt dat taludverflauwing, herprofilering en herstel meteen wordt meegenomen. Dit is van toepassing voor het binnentalud en het buitentalud.
- Wanneer geen maatregelen aan het dijkprofiel nodig zijn, is de verflauwing, herstel en herprofilering van het talud een meekoppelkans. Verflauwing is dan alleen aan de orde indien de bestaande helling steiler is dan 1:2,7 en indien de benodigde grond in eigendom is van het waterschap of minnelijk kan worden verworven.
- Aanleg van de beheerstrook, aanpassen op- en afritten en aanpassen steenzettingen zijn altijd meekoppelkansen.
- Meekoppelkansen worden alleen gerealiseerd indien de benodigde grond in eigendom van het waterschap is of minnelijk kan worden verworven. Op percelen van derden wordt enkel het benodigde groot onderhoud uitgevoerd. Dit vindt plaats op vrijwillige basis.

4.7.4 Financiering en dekking

De financiering van de meekoppelkansen komt uit het GOP primaire keringen of het MJOP kunstwerken.

4.8 Afgevalven meekoppelkansen

4.8.1 Kromme IJsselpark

De ontwikkeling van het Kromme IJsselpark door de gemeente IJsselstein is bij de start van de verkenning als potentiële meekoppelkans opgenomen. Op dit moment zijn de plannen onvoldoende concreet en is er zeer waarschijnlijk geen koppeling in plaats en tijd mogelijk. Gezien de onzekerheden over de omvang van de gebiedsontwikkeling en bijbehorende ontsluitingsroutes kan het dijkversterking Jaarsveld-Vreeswijk niet anticiperen op deze gebiedsontwikkeling.

4.8.2 Ontwikkelingen Recreatiecluster

Het uitbreiden van de jachthaven inclusief zwemplas en het aanleggen van een campingterrein is beoordeeld om te zien of het een meekoppelkans kan zijn voor de dijkversterking. Hierin zijn ook de wensen voor het realiseren van extra leidingen en het aanpassen van de inritten beschouwd.

Het projectteam dijkversterking constateert dat de plannen voor een uitbreiding van de jachthaven niet direct in conflict lijken te zijn met de dijkversterkingsopgave. Bij het terrein van de jachthaven heeft het waterschap een zeer beperkte versterkingsopgave. Slechts op enkele plekken zal de dijk iets verhoogd moeten worden en is mogelijk sprake van taludverflauwing. Er zijn dus geen grote opgaven om risico's op piping of instabiliteit op te lossen.

het waterschap kan op dit moment nog niet goed beoordelen of er met de ontwikkeling een publiek belang is gediend en dus maatschappelijke meerwaarde wordt gerealiseerd. De enige meerwaarde voor meekoppelen van de uitbreidingsplannen met de dijkversterking ziet het projectteam vooral in het (mogelijk) beschikbaar komen van benodigde grond voor de kruinverhoging. Gebruik van gebiedseigen grond is meestal duurzamer en goedkoper dan af- en aanvoer. Het gaat echter om een beperkt volume en de kwaliteit van deze grond zou dan nog moeten worden bepaald.

Met de gemeente Lopik is in de verkenningsfase gesproken over de ambities van de verschillende stakeholders op dit terrein. Conclusie is dat wij, mede gezien de beperkte veiligheidsopgave, geen meerwaarde zien in het koppelen van verschillende ontwikkelingen op dit terrein met de dijkversterking.

4.8.3 Klimaatlandschap

het waterschap onderzoekt de mogelijkheden om de Riool Water Zuiverings Installatie (RWZI) Klaphek en belendend terrein, en in de oksel van de afrit van de A2, te ontwikkelen tot een duurzame energiehub. De aanpassingen zijn vooral op het terrein van en rond de RWZI en raken niet de dijkzone. In de verkenningsfase is onderzocht welke raakvlakken er te verwachten zijn. Een gelijktijdige realisatie lijkt mogelijk maar dat is vooralsnog geen reden om ook gezamenlijk te ontwerpen.

4.8.4 Aanlegsteiger Vreeswijk

Het wijkplatform Vreeswijk heeft in een kennismakingsgesprek (28 oktober 2020) de wens geuit voor het realiseren van een aanlegsteiger voor pleziervaart en cruiseschepen ter hoogte van de 3e kolk van de Beatrixsluis. Deze wens (vooral vanuit de ondernemers van historisch Vreeswijk) is ook bij de gemeente Nieuwegein bekend. Er zijn echter nog geen verdere stappen genomen om dit initiatief uit te werken. Het is onduidelijk wie de trekker van een dergelijke ontwikkeling wil zijn. Gedurende de verkenningsfase is over deze wens met de gemeente Nieuwegein gesproken. Zij hebben zicht uitgesproken tegen een dergelijke voorziening. Daarmee is deze meekoppelkans niet haalbaar.

4.8.5 Woningbouw Lopikerkapel

Duijts Vastgoed maakt een stedenbouwkundig plan voor circa 50 woningen nabij Lopikerweg-Oost 199 (www.nieuwbouwlopikerkapel.nl). De plannen zijn nog in ontwikkeling. Er is geen concreet raakvlak met de dijkversterking. De mogelijke meekoppelkansen voor aanpassing van routestructuren wordt op dit moment nog niet verder uitgewerkt, daarvoor moet eerst meer duidelijkheid zijn over de woningbouw.